

Darba grupas par asistenta pakalpojuma pašvaldībā pilnveidošanu tikšanās protokols

2016.gada 1.aprīlī
Labklūības ministrijā Skolas ielā 28, Rīgā

Piedalās:

1. Labklūības ministrijas valsts sekretāre, darba grupas vadītāja I.Jaunzeme;
2. Labklūības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta direktore, darba grupas vadītājas vietniece D.Jasjko;
3. Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO" pārstāve G.Aņļa;
4. Invalīdu un viņu draugu apvienības "Apeirons" pārstāvis I.Balodis;
5. Labklūības ministrijas Sociālo iekārtošanas un sociālā darba politikas departamenta direktore E.Celmiņa;
6. Labklūības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta vecākais referents E.Grūveris;
7. Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienības pārstāve I.Jackune;
8. Izglābes uz zinātnes ministrijas Izglābes departamenta vecākā referente D.Mergupe-Kutraite;
9. Izglābes uz zinātnes ministrijas Nodrošinājuma un finanšu departamenta direktora vietnieks, valsts sekretāra p.i. E.Martinsons;
10. Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO" pārstāve I.Neimane;
11. VSAC "Zemgale" pārstāve, eksperte I.Niedra;
12. Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve I.Rudzīte;
13. Labklūības ministrijas Sociālo iekārtošanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente D.Kampēnusa;
14. Latvijas Muguras smadzeņu bojājumu biedrības pārstāvis, eksperts M.Karņis;
15. Izglābes uz zinātnes ministrijas Nodrošinājuma un finanšu departamenta direktora vietniece finanšu plānošanas un grāmatvedības jautājumos M.Kosareva;
16. Izglābes un zinātnes ministrijas Nodrošinājuma un finanšu departamenta grāmatvede I.Pūtersone;
17. Labklūības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte I.Pikģe;
18. Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO" pārstāve D.Veinberga.

Protokolē: E.Grūveris

Darba grupas sanāksmes sākums: 10:00

Darba grupas mērķis: Izstrādāt priekšlikumus asistenta pakalpojuma pašvaldībā pilnveidošanai, lai izveidotu efektīvu, valsts budžeta iespējām un personu ar invaliditāti vajadzībām atbilstošu pakalpojumu.

Izskatāmie jautājumi:

- Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija "SUSTENTO" (turpmāk - SUSTENTO) prezentēja par ekspertu ziņojumu "Personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas efektivitāte";

- Diskusijas par asistenta pakalpojuma pašvaldībā ieviešanas prioritāti.

I.Jaunzeme: Atklāj sanāksmi, pateicas Valsts kontrolei un SUSTENTO par apjomīgu darbu un ieguldījumu revīzijā. Nav asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti nodrošina tūlīt izveidošanas mērķu sasniegšanu, kā arī par ekspertu viedokli. Dod vārdu SUSTENTO ekspertei G.Aņļai, eksperta ziņojuma personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas efektivitāti prezentācijai.

G.Aņļa: Norāda uz asistenta un pavadītāju terminu atšķirībām un informē par to, ka Latvijā tiek īstenots asistenta pakalpojums. Ēmot vārdu, ka Latvija ar asistenta pakalpojumu tiek saprasta pavadītāja funkcija, tas rada problēmas salīdzinot šo pakalpojumu ar citām Eiropas valstīm. Informē ka, pēc situāciju Latvijā ir konstatēts, ka sociālie darbinieki nespēj novērtēt personu ar invaliditāti nepieciešamību pēc asistenta pakalpojuma. Mazajās pašvaldībās asistenta pakalpojuma piešķiršana lielā mērā balstās uz sociālo darbinieku un klienta personiskajām attiecībām, nevis profesionālu personas vajadzību izvērtēšanu. Nereti ir situācijas, ka asistenta pakalpojums tiek piešķirts personām, kurām šis pakalpojums nemaz nevajag. Eiropas valstīs, visbiežāk, nepieciešamību piešķirt asistenta pakalpojumu un pakalpojuma apjomu nosaka speciālistu komanda, vērtējot cilvēku klātienē. Pētījumā secināts, ka personu ar invaliditāti ģimenes locekļi var būt par asistentiem tikai īstos īpašos gadījumos un šādās situācijās ir nepieciešama šo radnieku apmācība pakalpojuma sniegšanā. Pakalpojuma saņēmējam ir jānodrošina izvērtēties sev konkrētu asistentu, kurš nav ģimenes loceklis. Uzskata, ka Latvijā ir jāveido profesionāli asistentu pakalpojumu sniedzēju dienesti. Pašvaldības varētu nodrošināt kontroles funkciju. Uzskata, bērniem ar invaliditāti ir jānodrošina asistents izglītības iestādē jau no divu gadu vecuma. Par bērnu ar invaliditāti asistentu, vismaz līdz bērna septiņu gadu vecumam, nevajadzētu būt kādam no bērna vecākiem. Eiropas valstīs asistenta pakalpojumu īstos īpašos gadījumos nodrošina veciem cilvēkiem. Uzskata, ka arī Latvijas situācijā ir izvērtējama iespēja senioriem nodrošināt citu atbalsta veidu, nevis asistenta pakalpojumu. Asistenta pakalpojums būtu jānodrošina īpašos asistences līmeņos, kur smagākajiem līmeņiem tiktu nodrošināts individuālais asistents, bet vieglākajiem līmeņiem, pavadītāja pakalpojums.

M.Karņāis: Pauž bažas, ka profesionālo asistentu nevarēs nodrošināt ar ģeogrāfiski pieejamo finansējumu asistenta pakalpojuma nodrošināšanai.

G.Aņļa: Uzskata, ka mainos sistēmu kopumā, naudu var ietaupīt, ja pakalpojumu saņem tikai cilvēki ar invaliditāti, kuriem šis pakalpojums patiešām ir nepieciešams.

I.Rudzīte: Uzskata, profesionālos asistentus nevarēs nodrošināt visās vietās, kur būs pieprasījums pēc pakalpojuma, jo nebūs cilvēku, kas var strādāt par asistentu. Arī nevalstiskās organizācijas, kuras varētu sniegt asistenta pakalpojumu, darbojas galvenokārt lielajās pilsētās. Profesionāla asistenta gadījumā palielināsies arī administratīvās izmaksas.

D.Veinberga: Aptaujējot sociālos dienestus, tika secināts, ka lielākās pašvaldībās (piemēram, Jūrkabpils pilsētā, Talsu novads), atbalstīta modeli, ka nevalstiskās organizācijas sniedz asistenta pakalpojumu, savukārt attālinātos lauku rajonos pavadītāju varētu nodrošināt, apvienojot to ar transporta pakalpojumu, jo daudziem cilvēkiem ir nepieciešams galvenokārt nokļūt no mājām uz kādu konkrētu institūciju.

E.Celmiņa: Informē 2016.gada beigās ir plānots izvērtēt iespējas pāstrukturēt atbalsta pasākumus personām ar invaliditāti, t.sk., izvērtēt, kādas iespējas ir veikt personu ar invaliditāti izvērtēšanu, izmantojot vienotu novērtēšanas instrumentu.

I.Jaunzeme: Norāda, ka prioritātes asistenta pakalpojuma izmantošanai ir mācību un darba apmeklējuma, kā arī iesaistīšanās sabiedriskajā darbībā.

M.Karņāis: Jautā vai Labklājības ministrija plāno konkrētas darbības, lai uzlabotu atbalstu personām ar invaliditāti.

I.Jaunzeme: Norīda, ka ir jāšūk ar pūreju uz darbspūju izvūrtūjumū balstū invaliditūes noteikūanu. Prioritūš jomas ir personu ar invaliditūi izglūoūana un iesaiste darba tirgu, jebkūū no nodarbinūūas veidiem. Prioritūa ir arū veselūas joma un atbalsts ūstniecūas pakalpojumu pieejamūai.

D.Jasjko: Uzskata, ka darba grupai ir jāvienojas, kūdi ir asistenta pakalpojuma mūūgi un kūūū virzienūūis pakalpojums ir attūstūms. Ir jāhodefīnūmūūga grupa un jāšaprot tūš vajadzūas. Ir jāvienojas arū par to, kū pakalpojums ir nodroūinūms pūrejas posmū no vecū uz jauno pakalpojuma modeli.

I.Jaunzeme: Prioritūi atbalstūmajūš jomūš, asistenta pakalpojumam ir jābū t maksimūi pieejamam pakalpojuma saūūmūiem un pakalpojuma administrūana jāpadara iespūjami vienkūūga.

M.Karņūis: Uzskata, ka pagūreizūūatskaitūanūš sistūma nav pieūemama. ūagi problemūiski ir tad, ja persona ar invaliditūi apmeklūūstniecūas institūcijas un iesaistūš daūūūū sabiedriskūš aktivitūūš. Daūūūū pagvaldūūš tiek prasūas atūūirūas atskaite par sniegto pakalpojumu, nav paūūūas, ka atskaite tiks pieūemtas un par sniegto pakalpojumu tiks samaksūš.

I.Jaunzeme: Norīda, ka Labklūūas ministrijas ieskatū katram pakalpojuma saūūmūam ir jābū t individuūi novūrtūam, ūstenojot individuūu pieeju katram klientam. Vistuvū katram klientam ir tieūi pagvaldūa un ja tiktu pieūemti centralizūi lūūumi, attiecūū pret klientu, iespūja kūūūies būtu daudzreiz lielūka, kūtad, ja lūūumu pieūem pagvaldūa. Labklūūas ministrijas nosaka pakalpojuma ietvaru, bet darbs ar klientiem ir veicams pagvaldūu lūūenū Noslūūz sanūsmi, informūpar nūkamūš darba grupas sanūsmūizskatūmajiem jautūjumiem.

Tikūanāš beidzās: 12.00.

Nolemts: *Labklājības ministrija nākamajā darba grupas sanāsmē prezentē savu redzējumu par asistenta pakalpojuma pašvaldībā attīstību.*

Protokolūa ----- (E.Grūveris)
(Paraksts)